

Motion till riksdagen 2025/26:3656

av **Magnus Berntsson (KD)**

Svallfritt för tryggare båtliv

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Transportstyrelsen i uppdrag att ta fram tydligare riktlinjer för hur svallfritt kan användas i lokala sjötrafikföreskrifter, att införa en nationell standard för skyltning samt att utreda hur tillsynen av svallfritt kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svall från båtar är ett återkommande problem i många av Sveriges kust- och insjöområden. Det orsakar skador på bryggor, båtar och annan infrastruktur, leder till erosion av stränder och innebär risker för badande, paddlare och mindre fritidsbåtar. Många boende längs sjöar och vikar vittnar om hur återkommande svall förstör bryggor och ökar kostnader för underhåll. Även miljön påverkas, då erosion kan leda till förlust av biologisk mångfald och ökad grumling av vattnet.

Dagens lokala sjötrafikföreskrifter bygger i stor utsträckning på hastighetsbegränsningar, ofta i form av en femknopsregel. Problemet är att olika båttyper skapar olika svall vid olika hastigheter, vilket gör att en strikt hastighetsgräns inte alltid träffar syftet. En båt med planande skrov kan orsaka omfattande svall även under fem knop, medan en mindre motor- eller elbåt kan framföras i högre hastighet utan störande effekter. Resultatet blir att reglerna upplevs som ineffektiva eller orättvisa.

På flera håll i landet har begreppet svallfritt redan införts i lokala föreskrifter. Erfarenheterna visar att detta i högre grad riktar in sig på det faktiska problemet, nämligen vågor som orsakar skada eller olägenhet. Båtagare förstår ofta syftet bättre när regeln är kopplad till effekten av deras framförande snarare än till en godtycklig fartgräns. Det skapar större acceptans och bidrar till ett mer ansvarsfullt båtliv.

Samtidigt finns det idag en osäkerhet kring hur svallfritt ska tolkas och tillämpas. Det saknas enhetliga riktlinjer, nationell standard för skyltning och tydliga verktyg för tillsyn. Detta gör att kommuner ofta ändå väljer hastighetsgränser, även där svallfritt vore mer ändamålsenligt. Tillsynen är också mer komplicerad utan en mätbar hastighet,

vilket gör att kustbevakning och polis behöver stöd i form av riktlinjer för bedömning och bevisning.

För att komma till rätta med problemen bör Transportstyrelsen ges i uppdrag att ta fram tydligare riktlinjer för hur svallfritt kan användas i lokala föreskrifter. En nationell standard för skyltning bör införas, så att båttrafikanter möter samma begrepp i hela landet. Vidare bör frågan om tillsyn och rättssäker tillämpning utredas, så att myndigheter ges bättre möjligheter att övervaka att reglerna efterlevs. Det skulle minska godtycke och skapa större förtroende för regelverket.

Sverige är ett land med ett omfattande båtliv, där hundratusentals människor årligen vistas på sjön. För att värna både säkerheten, miljön och en levande skärgård behöver regleringen utvecklas så att den blir praktisk, rättvis och hållbar. En modernisering av regelverket som tydligare möjliggör svallfritt är därför en naturlig väg framåt.

Magnus Berntsson (KD)